

Oplegvel Informatienota

Portefeuille C. van Velzen
Auteur Mevr. A.M. de Groot
Telefoon 5113044 E-mail: agroot@haarlem.nl
CS/CC Reg.nr. 2010/39053
Bijlage Format Kadernota
B & W-vergadering van 23 februari 2010

Onderwerp

Format kadernota 2010

DOEL: Informeren

Het college informeert de commissie Bestuur over de voorgenomen inhoud van de kadernota door middel van bijgevoegd format.

B&W

1. Het college neemt kennis van het format voor de kadernota 2010
2. De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit
3. Het college informeert de commissie Bestuur over dit onderwerp

Informatienota

Onderwerp: Format kadernota 2010

Reg. Nummer: 2010/39053

1. Inleiding

Het college legt de voorgenomen inhoud van de kadernota 2010 voor aan de commissie Bestuur door middel van bijgevoegd format.

2. Kernboodschap

Na de gemeenteraadsverkiezingen op 3 maart 2010 zal een nieuw college de kadernota voorbereiden en aanbieden aan een nieuwe raad.

De kadernota 2010 vormt het begin van een nieuwe planning en controlcyclus. De eerste van een nieuw bestuur. Om met name nieuwe raadsleden mee te nemen met het doel en inhoud van de planning en controlcyclus, wordt dit in de kadernota toegelicht. De kadernota is het kaderstellende document om de begroting 2011-2015 op te kunnen stellen.

Ervan uitgaande dat het coalitieakkoord voor de jaren 2010-2014 op tijd gereed is, zal in de kadernota 2010 worden ingegaan op de hoofdlijnen van het voorgenomen beleidsmatige en financiële beleid van het nieuwe bestuur voor de komende jaren. De ombuigingen die daarvoor noodzakelijk zijn zullen daar uiteraard deel van uitmaken.

In de kadernota wordt ingegaan op de hoofdpunten of prioriteiten uit het coalitieakkoord; deze zullen zo veel mogelijk worden geconcretiseerd en meetbaar gemaakt met behulp van indicatoren.

Zoals gezegd benoemt de kadernota de ombuigingsvoorstellen alleen op hoofdlijnen; de programmabegroting 2011-2015 zal de verdere uitwerking en concretisering bevatten.

Behalve aan de planning en controlcyclus, het nieuwe coalitieakkoord en de ombuigingen zal in de kadernota ook aandacht worden besteed aan:

- a. de totstandkoming van de meerjarenraming 2011-2015, waaronder:
  - de uitgangspunten voor de begroting 2011 (waaronder de loon- en prijsontwikkelingen, ontwikkeling);
  - rijksombuigingen (gevolgen voor de Algemene Uitkering en doeluitkeringen);
  - gevolgen van de economische crisis;
  - de afwijkingen in de uitvoering van de lopende begroting;
- b. ombuigingen;
- c. stand van zaken en resultaten van de voor 2010 geplande doelmatigheidsonderzoeken;
- d. stand van zaken planning en control in Haarlem (Doorontwikkelnota 2010-2013);
- e. investeringen (waaronder de uitwerking van het investeringsplafond);
- f. grond- en vastgoedbeleid;
- g. risico's, reserves en voorzieningen en weerstandsvermogen. Hierbij ook aandacht voor de solvabiliteitspositie van Haarlem
- h. organisatieontwikkeling.

Gelijktijdig met de kadernota 2010 worden (als bijlagen bij de kadernota) het voorlopig Investeringsplan 2010-2015 en het MeerjarenPerspectief Grondexploitaties 2010 uitgebracht.

N.B. Indien er niet tijdig een nieuw coalitieakkoord beschikbaar is, zal het hoofdstuk coalitieakkoord worden geschrapt, en zullen er alleen technische ombuigingen/financiële afwijkingen worden opgenomen in de kadernota. Zodra het coalitieakkoord beschikbaar is zal een afzonderlijk document worden gemaakt met daarin aandacht voor (de hoofdlijnen van) het coalitieakkoord en de ombuigingen die om bestuurlijke besluitvorming vragen.

Er komt dus sowieso een kadernota.

3. Consequenties

N.v.t.

4. Vervolg

Overeenkomstig de planning in de Planning & Controlkalender 2010 ontvangt de raad op 10 mei 2010 de kadernota 2010. Nadat de raad in de gelegenheid is gesteld om schriftelijke vragen aan het college te stellen over de kadernota, wordt de kadernota op 21, 23 en 24 juni behandeld door de gemeenteraad.

5. Bijlagen

Het format voor de kadernota 2010 is als bijlage toegevoegd.

Concept format Kadernota 2010

Colofon
Uitgave gemeente Haarlem
Mei 2010

Informatie
Centrale nummer gemeente Haarlem: 023 – 511 5115
Internet: www.haarlem.nl; ook voor een digitale versie

Stadhuis, Grote Markt 2
Postbus 511
2003 PB Haarlem

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Samenvatting en leeswijzer	4
2. Hoofdpijnen coalitieakkoord 2010-2014	5
3. Totstandkoming van de meerjarenraming 2011-2015	6
3.1 Inleiding	6
3.2 Uitgangspunten meerjarenraming programmabegroting 2011-2015.....	6
3.3 Financiële ontwikkelingen.....	6
4. Ombuigingen	8
4.1 Inleiding	8
4.2 Nog lopende ombuigingen uit vorige periode	8
4.3 Nieuwe ombuigingen	8
5. Belastingen en woonlasten	9
6. Doelmatigheidsonderzoeken	10
6.1 De kosten en toevoegde waarde van externe inhuur.....	10
6.2 Interne sturing en beheersing gemeentelijk Vastgoed	10
6.3 Afvalstoffenheffing	10
6.4 Onderzoek herijking onderhoudsbudgetten.....	10
6.5 Doelmatigheidsonderzoek hoofdafdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid	10
6.6 Benchmark financiële functie.....	10
7. Investeringsplan	11
8. Grond- en vastgoedbeleid	12
9. Risico's, reserves en voorzieningen en weerstandscapaciteit	13
9.1 Het Haarlemse beleidskader	13
9.2 Weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen.....	13
9.3 Berekening ratio weerstandsvermogen.....	14
9.4 Meerjarig verloop algemene reserve	14
10. Bedrijfsvoering	15
10.1 Organisatie-ontwikkeling	15
10.2 Digitalisering	15
10.3 Doorontwikkelnota planning en control	15
10.4 Gemeentelijke huisvesting.....	15
11. Voorstel	16
12. Besluit	17
Bijlagen	18
Bijlage 1: Investeringsplan 2010 - 2015.....	19
Bijlage 2: Meerjarenperspectief Grondexploitaties 2010	19
Bijlage 3: PM Coalitieakkoord 2010-2014 naar actiepunten.....	20
Bijlage 4: Begrippen en afkortingen.....	21

Voorwoord

Tekst: o.a. ingaan op

- doel kadernota; plek kadernota binnen P&C-cyclus
- verkiezingen/nieuw coalitieakkoord;
- ombuigingen komende jaren;
- onderhoud;
- gevolgen economische/financiële crisis

Accent: Zwaar weer dat op gemeenten afkomt (enerzijds ombuigingen, anderzijds ambities en professionalisering ambtelijke organisatie; kosten gaan voor de baten uit)

N.B. Indien er niet tijdig een nieuw coalitieakkoord beschikbaar is, zal het hoofdstuk coalitieakkoord worden geschrapt, en zullen er alleen technische ombuigingen/financiële afwijkingen worden opgenomen in de kadernota.

Zodra het coalitieakkoord beschikbaar is zal een afzonderlijk document worden gemaakt met daarin aandacht voor (de hoofdlijnen van) het coalitieakkoord en de ombuigingen die om bestuurlijke besluitvorming vragen.

Er komt dus sowieso een kadernota.

*College van Burgemeester & Wethouders
Haarlem, 10 mei 2010*

1. Samenvatting en leeswijzer

Uitgaande van de meerjarenraming na vaststelling van de begroting 2010 en de bestuursrapportage 2009-2 wordt in deze kadernota een bijgestelde meerjarenraming aan de raad voorgelegd. Hierin zijn de hoofdlijnen van het nieuwe coalitieakkoord en de voorgenomen ombuigingen, de financiële gevolgen van de bestuursrapportage (waaronder de structurele doorwerking van de jaarrekening 2009), het investeringsplan 2010 – 2014 en een aantal overige ontwikkelingen verwerkt.

Tekst: toelichting op wijze waarop coalitieakkoord en de ombuigingen in deze kadernota is verwerkt + hoe dit terug komt in de begroting 2011

In onderstaande tabel wordt dit samengevat:

Tabel

Voor een toelichting op de tabel wordt verwezen naar hoofdstuk x van deze kadernota.

Algemene reserve

Uitgaande van de bovenstaande meerjarenraming laat de algemene reserve de komende jaren de volgende ontwikkeling zien.

Grafiek met ontwikkeling van de algemene reserve

Leeswijzer

2. Hoofdpijnen coalitieakkoord 2010-2014

Verwijzen naar verkiezingen/samenstelling nieuw bestuur.
Beschrijven hoofdpijnen coalitieakkoord.

Prioriteiten coalitieakkoord

Tekst en vertaling in indicatoren

...

Tekst en vertaling in indicatoren

...

Tekst en vertaling in indicatoren

...

Tekst en vertaling in indicatoren

...

Overige afspraken coalitieakkoord

Toelichting

Beslispunt

Tekst.
----

3. Totstandkoming van de meerjarenraming 2011-2015

3.1 Inleiding

- Gesternte waaronder deze begroting tot stand komt
  - .Mondiale ontwikkelingen
  - .Gevolgen voor Nederland
  - .Gevolgen voor gemeenten en specifiek voor Haarlem
- Leeswijzer van dit hoofdstuk

3.2 Uitgangspunten meerjarenraming programmabegroting 2011-2015

De kaders van de begroting 2011 worden gevormd door:

- het nieuwe coalitieakkoord 2010 – 2014 en de voorgenomen ombuigingen;
- het door de raad vastgestelde beleid bij vaststelling van de programmabegroting 2010;
- de voorliggende kadernota 2010;
- de meest recente informatie over de algemene uitkering;
- de inventarisatie van de meerjarige ontwikkeling van het aantal inwoners, woningvoorraad en bedrijvensvoorraad;
- de verwachte loon- en prijsontwikkeling voor 2011-2015;
- de bestaande meerjarenraming.

Loon- en prijsmutaties

- Voor 2011 loon- en prijzen ramen op basis van MEV (korte samenvatting van MEV)
- Voor jaren na 2011 constant loon- en prijsniveau

Een korte toelichting geven op dit besluit (genomen bij kadernota 2009) en motivatie. Relatie de algemene uitkering aangeven.

Subsidies en verbonden partijen

Rente (renteomslag, kapitaalmarkt en geldmarkt)

Algemene uitkering

Gemeentelijke belastingen en rechten (OZB, hondenbelasting, precario, parkeerbelasting, leges, reinigingsrechten, afvalstoffenheffing en rioolrechten)

- Voor iedere heffing een percentage en zonodig een korte toelichting

Huren

Onderhoudsnormen Areaalnormen

Samenvattende tabel voor bovenstaande uitgangspunten

3.3 Financiële ontwikkelingen

In de samenvatting (hoofdstuk 2 van deze kadernota) is een tabel opgenomen met de bijgestelde meerjarenraming voor de programmabegroting 2011-2015.

Vertrekpunt is de laatste door de gemeenteraad vastgestelde meerjarenraming (de xe suppletoire begrotingswijziging die is opgesteld naar aanleiding van de besluitvorming over de 2e bestuursrapportage 2009). Die raming wordt geactualiseerd met financiële gevolgen op basis van:

- Bestuursrapportage 2010-1
- Coalitieakkoord 2010-2014
- Investeringsplan 2010-2015
- Algemene uitkering en doeluitkeringen
- Overige ontwikkelingen vanaf 2011

Tabel met een samenvatting van bovenstaande uitkomsten

Toelichting op mutaties in de tabel

Tekst: iedere mutatie kort en ter zake toelichten

3.3.1 Bestuursrapportage 2010-1

In de tabel wordt het totaal van de structurele doorwerking van de financiële afwijkingen uit de eerste bestuursrapportage 2010 samengevat. Hierin is ook de structurele doorwerking van de uitkomst van de jaarrekening 2009 verwerkt.

Voor een toelichting wordt verwezen naar de bestuursrapportage 2010-1.

3.3.2 Coalitieakkoord 2010-2014

Verwijzen naar hoofdstuk 2, coalitieakkoord.

3.3.3 Investeringsplan 2010-2015

In de tabel wordt het totaal van de financiële doorwerking van het investeringsplan samengevat. Voor een toelichting wordt verwezen naar hoofdstuk X van deze kadernota (evt. dit hoofdstuk laten vervallen) en naar de afzonderlijke bijlage, waarin het volledige investeringsplan is opgenomen.

3.3.4 Algemene uitkering en doeluitkeringen

3.3.5 Overige ontwikkelingen vanaf 2011

‘Sigarendoos’.

Beslispunt

Het college stelt de raad voor om kennis te nemen van de structurele financiële doorwerking van de eerste bestuursrapportage 2010, het coalitieakkoord, de financiële gevolgen van het investeringsplan 2010-2015 en de overige financiële ontwikkelingen, en deze te verwerken in de meerjarenraming 2011 - 2015.

4. Ombuigingen

4.1 Inleiding

Verwijzen naar uitkomsten hoofdstuk 3.

4.2 Nog lopende ombuigingen uit vorige periode

- Zie begroting 2010
- Aandacht voor resultaten benchmarks zwembaden en bibliotheek
- Strategisch budgetteren

4.3 Nieuwe ombuigingen

4.3.1 Proces

4.3.2 Uitgangspunten

4.3.3 Voorstellen

Beslispunten

Het college stelt de raad voor om

5. Belastingen en woonlasten

Trekker(s): Peter/Sandra

Datum gereed: ...

Aandacht voor grondslagen rioolheffing.

Invoering OZB woonwagens en woonboten.

Aandacht voor resultaten COELO (woonlasten Haarlem in vergelijking met andere gemeenten).

Beslispunt

Tekst.

6. Doelmatigheidsonderzoeken

6.1 De kosten en toevoegde waarde van externe inhuur

...

6.2 Interne sturing en beheersing gemeentelijk Vastgoed

...

6.3 Afvalstoffenheffing

...

6.4 Onderzoek herijking onderhoudsbudgetten

...

6.5 Doelmatigheidsonderzoek hoofdafdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid

...

6.6 Benchmark financiële functie

...

7. Investeringsplan

Investeringsplan is voorlopig: de voornemens van de nieuwe coalitie zijn hierin nog niet verwerkt. Da zal gebeuren bij het definitieve investeringsplan, dat gelijktijdig met de begroting 2011-2015 aan de raad wordt voorgelegd. Het voorlopige Investeringsplan 2010 – 2015 is als los boekje (bijlage 1) bij deze kadernota gevoegd.

In het Investeringsplan zijn een aantal investeringen apart zichtbaar gemaakt. Dat zijn investeringen die:

- a. ten laste komen van parkeergelden;
- b. ten laste komen van rioolrechten;
- c. worden gedekt binnen het totaal van het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs.

Deze investeringen zijn in het investeringsplan herkenbaar in beeld gebracht, omdat inzicht in de kostenontwikkeling van deze investeringen van belang is voor het bepalen van de tarieven (bij a. en b.) respectievelijk omdat de totale lasten worden gerelateerd aan het totaal van de beschikbare middelen.

Ingaan om investeringsplafond/voorgenomen wijzigingen t.a.v. selectie van investeringen; minder activeren resp. opschonen IP v.w.b. onderhoudsinvesteringen en investeringen met een maatschappelijk nut, ende financiële gevolgen daarvan.

De belangrijkste ontwikkelingen in het nieuwe investeringen zijn:

Tekst: ingaan op belangrijkste wijzigingen

Netto lasten investeringsplan

Tabel /grafiek

Beslispunten

Tekst
----

8. Grond- en vastgoedbeleid

Tekst: afstemmen op meest recente projecteninformatie

Beslispunt

Het college stelt de raad voor ....

9. Risico's, reserves en voorzieningen en weerstandscapaciteit

9.1 Het Haarlemse beleidskader

Tekst: kort en ter zake ingaan op vorig jaar vastgestelde nota

In het verlengde van deze regelgeving wordt het Haarlemse beleidskader uitgewerkt. Aanvullend op het bestaande beleidskader worden de volgende afspraken gemaakt:

- Een bestemmingsreserve blijft alleen bestaan als het nut en de noodzaak onomstotelijk vast staan. Als dat niet zo is wordt het toegevoegd aan de algemene reserve;
- Bestemmingsreserves worden zoveel mogelijk samengevoegd tot brede bestemmingsreserves;
- Van elke reserve ligt vast wat het doel van de reserve is, tot welk begrotingsprogramma het behoort, wat de geraamde besteding is en hoe de reserve wordt gevoed;
- De algemene reserve dient primair als buffer voor risico's en ter egalisatie van rekeninguitkomsten. Afzonderlijke risicovoorzieningen voor deelactiviteiten worden hierdoor overbodig (conform besluitvorming van de raad wordt alleen nog de reserve WWB als afzonderlijke risicoreserve gehandhaafd).

Toepassing van deze afspraken moet er toe leiden dat er niet allerlei "potjes" ontstaan en blijven bestaan. Slechts als de raad heeft ingestemd met (nut en noodzaak) van een bestemmingsreserve kan deze (blijven) bestaan. Doordat er minder afzonderlijke bestemmingsreserves zijn, wordt nog beter een integrale afweging van beleidsvoornemens bevorderd.

Tabel met omvang reserves en voorzieningen

9.2 Weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen

Het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV) schrijft voor dat er met ingang van 2004 in de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting en het jaarverslag aandacht moet worden besteed aan het risicoprofiel van de gemeente en dit af te zetten tegen het weerstandsvermogen.

Op grond hiervan moet de paragraaf minimaal een inventarisatie van de weerstandscapaciteit en de risico's en het beleid hieromtrent te bevatten (artikel 11.2 BBV).

In de nota reserves en voorzieningen die vorig jaar bij de kadernota is vastgesteld is voorgesteld om de algemene reserve als de beschikbare weerstandscapaciteit te hanteren.

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen dient te worden vastgesteld welke ratio (verhouding benodigde en aanwezige weerstandscapaciteit) de gemeente nastreeft. Hiertoe worden de volgende klassen gebruikt¹:

---

¹ Deze normeringssystematiek voor het weerstandsvermogen is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de Universiteit Twente.

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

In bijgevoegde nota reserves en voorzieningen wordt voorgesteld dat de gemeente Haarlem een weerstandsvermogen nastreeft dat ten minste voldoende is. Dat betekent een ratio weerstandsvermogen tussen de 1,0 en 1,4 met als waarderingscijfer C.

9.3 Berekening ratio weerstandsvermogen

Tekst

9.4 Meerjarig verloop algemene reserve

In onderstaande tabel wordt het verloop van de algemene reserve weergegeven, rekening houdend met de financiële wijzigingen zoals vermeld in deze kadernota.

Tabel algemene reserve

Beslispunten

Tekst

10. Bedrijfsvoering

10.1 Organisatie-ontwikkeling

Tekst

10.2 Digitalisering

Tekst

10.3 Doorontwikkelnota planning en control

Tekst:

- kort ingaan op resultaten oude visie
- kort ingaan op doorontwikkelnota en verbeterpunten 2010

10.4 Gemeentelijke huisvesting

Tekst

Beslispunt

Het college stelt de raad voor om kennis te nemen van de voortgang van de organisatieverandering.

11. Voorstel

Wij stellen de raad voor:

De secretaris

De burgemeester

12. Besluit

De raad der gemeente Haarlem,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders

Besluit:

Gedaan in de vergadering van 24 juni 2010.

De griffier

De voorzitter

Bijlagen

Bijlage 1: Investeringsplan 2010 - 2015

Als los boekje bijgevoegd.

Bijlage 2: Meerjarenperspectief Grondexploitaties 2010

Als los boekje bijgevoegd.

Bijlage 3: PM Coalitieakkoord 2010-2014 naar actiepunten

Bijlage 4: Begrippen en afkortingen

Afkortingenoverzicht

	A
AO / IC	Administratieve Organisatie / Interne Controle
AR	Algemene Reserve
AU	Algemene Uitkering
	B
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
	C
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CCVT	Centrum voor Cultuureducatie en Vrije Tijd
CS	Concernstaf
	D
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
	F
Fido	Wet Financiering Decentrale Overheden
Flo	Functioneel leeftijdsontslag
Fte	Full time equivalent
	G
GEM	Gemeenschappelijke Exploitatie Maatschappij
GGD	Geneeskundige Gezondheids Dienst
Grex	Grondexploitatie
GRP	Gemeentelijk rioleringsplan
GSB	Grote Steden Beleid
	H
HDK	Hulpverlenings Dienst Kennemerland
	I
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IFLO	Inspectie Financiën Lagere Overheden
IP	Investeringsplan
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
	J
JGZ	Jeugd Gezondheids Zorg

	M
MPG	Meerjaren Perspectief Grondexploitaties
M&S	Hoofdafdeling Middelen & Services (m.i.v. 1 januari 2008)
	O
OPO	Onderwijscommissie Primair Onderwijs
OPH	Ontwikkelings Programma Haarlem
OV	Openbaar Vervoer
OVO	Onderwijscommissie Voortgezet Onderwijs
OZB	Onroerende Zaakbelasting
	P
PO	Primair Onderwijs
P&O	Personeel en Organisatie
POP	Persoonlijk Ontwikkelings Plan
PPS	Publiek-Private Samenwerking
	R
RKC	Rekenkamercommissie
ROC	Regionaal Opleiding Centrum
	S
SHO	Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realiseerbaar en Tijdgebonden
SRO	Sport, Recreatie en Onderwijsvoorzieningen
STUP	Stadsdeeluitvoeringsprogramma
Sw	Sociale werkvoorziening
	U
UP	Uitvoeringsprogramma
	V
VINEX	Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VRK	Veiligheids regio Kennemerland
	W
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WVG	Wet Voorzieningen Gehandicapten
WWB	Wet Werk en Bijstand

Begrippenlijst

accres

Jaarlijkse groei van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, gekoppeld aan de groei van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven. Het accres staat los van de toevoegingen aan het Gemeentefonds uit hoofde van onder meer decentralisatie van rijkstaken.

administratieve organisatie

Geheel van maatregelen, enerzijds gericht op het systematisch verzamelen, vastleggen en verwerken van gegevens, anderzijds op het verstrekken van informatie voor:

- a. de beleidskeuzen, het doen functioneren en beheersen van de gemeente;
- b. de verantwoording die daarover moet worden afgelegd.

algemene uitkering

Uitkering van het rijk die elke gemeente ontvangt uit het Gemeentefonds op basis van objectieve verdeelmaatstaven zoals inwonertal, aantal woonruimten, aantal bijstandsontvangers, lengte van (vaar-) wegen, enz. Het is de belangrijkste gemeentelijke inkomstenbron; de algemene uitkering is een algemeen dekkingsmiddel en kan vrij besteed worden. Zie ook *gemeentefonds*.

begroting

Een begroting geeft aan welke beleidsvoornemens de gemeente heeft, hoeveel middelen daarmee zijn gemoeid en uit welke bronnen die middelen afkomstig zijn.

De begroting wordt door de gemeenteraad vastgesteld en heeft vier functies:

- autorisatiefunctie (machtiging aan burgemeester en wethouders om uitgaven te doen en inkomsten te realiseren);
- keuze- of afwegingsfunctie;
- beheersfunctie;
- controlefunctie.

beleidsbegroting

Met ingang van de begroting 2004 geldt dat ingevolge het Besluit Begroting en Verantwoording (17 januari 2003) een andere vormgeving aan de gemeente begroting moet worden gegeven. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen een beleidsbegroting en productraming. De beleidsbegroting gaat met name in op de (doelstellingen van de) programma's en via de zogenoemde paragrafen op de belangrijkste onderdelen van het beheer. In de productraming zijn alle producten ondergebracht met waar mogelijk per product een nadere toelichting.

begrotingswijziging

Een aanpassing van de begroting tijdens het begrotingsjaar. Alleen de gemeenteraad kan de begroting volgens de het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wijzigen (zie ook *budgetrecht* en *suppletoire begroting*).

behoedzaamheidsreserve (BRES)

Reserve van het rijk die dient om de gevolgen van sterke fluctuaties in de algemene uitkering op te vangen. Daartoe zet het rijk op voorhand een bedrag van € 208,7 miljoen van de algemene uitkering landelijk 'apart'. Aan het eind van ieder jaar wordt de rekening opgemaakt en bezien of er nog wat over is van de reserve. Dat resulteert in een nabetaling of terugvordering aan/van gemeenten.

besluit begroting en verantwoording gemeenten en provincies (BBV)

Met ingang van 17 januari 2003 is het BBV in werking getreden. Het besluit bevat voorschriften voor de begrotings- en verantwoordingsdocumenten, uitvoeringsinformatie en informatie voor derden. Het besluit treedt in de plaats van het besluit comptabiliteitsvoorschriften 1995.

budgetrecht

Wettelijke bevoegdheid van de gemeenteraad de begroting vast te stellen en te wijzigen. De gemeenteraad is binnen het gemeentelijk bestel het enige orgaan met die bevoegdheid. Zie ook: *suppletoire begroting*.

gemeentefonds

Fonds van het rijk waarin een deel van de opbrengst van de rijksbelastingen wordt gestort. Hieruit worden jaarlijks (algemene) uitkeringen gedaan aan de gemeenten ter dekking van een deel van hun uitgaven. Deze gelden zijn vrij besteedbaar. Zie ook *algemene uitkering*.

incidenteel

Eénmalige, niet jaarlijks terugkerende uitgave of inkomst.

jaarrekening

Verantwoording van de in een kalenderjaar gerealiseerde baten en lasten, opgezet volgens de voorschriften uit het BBV. Ook wordt de gemeentelijke vermogenspositie (bezit, vorderingen en schulden) per 31 december opgenomen. De jaarrekening wordt door de gemeenteraad vastgesteld.

jaarverslag

Rapportage over de uitvoering van beleid over een kalenderjaar. Jaarverslag en jaarrekening vormen samen de jaarstukken.

jaarstukken

Jaarrekening en jaarverslag.

meicirculaire

Jaarlijkse circulaire van het ministerie Binnenlandse Zaken over de omvang van het Gemeentefonds en de wijze van verdeling van deze middelen over de gemeenten. Naast de meicirculaire is er ook de septembercirculaire. Zie ook *algemene uitkering*, *gemeentefonds*.

omslagrente

Binnen de gemeente gebruikte rekenrente. Deze wordt bepaald aan de hand van te betalen rente van alle in het Financieringsfonds ondergebrachte leningen. Deze wordt gebruikt bij het ter beschikking stellen van gelden uit het financieringsfonds aan de sectoren en de berekening van de rentelasten van investeringen.

programmabegroting

Een begroting waarin de gemeentelijke activiteiten zijn geordend naar programma's. Met ingang van de begroting 2004 is deze indeling ingevolge het BBV leidend voor de gemeentebegroting. Het staat gemeenten vrij om zelf de indeling naar programma's en het aantal er van vast te stellen. In Haarlem worden 11 programma's gehanteerd. Deze zijn nader onderverdeeld in domeinen/beleidsvelden.

structureel

Jaarlijks terugkerend, in tegenstelling tot incidenteel. Zie ook: *incidenteel*.

suppletoire begroting

Begrotingswijziging in de loop van het jaar. De gemeenteraad stelt de wijziging vast, waarmee deze onderdeel van de begroting wordt. Zie *budgetrecht*.

uitgangspuntenbrief

Brief van B&W aan de sectoren en gesubsidieerde instellingen met richtlijnen voor het opstellen van de volgende begroting. De brief komt jaarlijks in januari uit en bevat o.a. percentages voor loon- en prijsstijgingen, materiële lasten, energieverbruik, enz.